

żaniu dorobku naukowo-wydawniczego podporządkowanego całkowicie szerzeniu *Ewangelii* i kulturze chrześcijańskiej. Na ten temat znajdujemy wiadomości w najobszerniejszym, szóstym, rozdziale pracy.

W miarę zagłębiania się w historię zgromadzenia, dokładnie udokumentowaną przez autorkę, można dojść do wniosku, iż zmartwychwstanki w ciągu pierwszego stulecia swojego istnienia, odpowiadając na „znaki czasu”, zawsze angażowały się, zgodnie z charyzmatem, który zamknięty jest w słowach wyrytych na krzyżach profesyjnych: *Przez krzyż i śmierć do zmartwychwstania i chwały*, w ofiarną służbę Kościołowi i światu.

Recenzowany tom autorka zamyka streszczeniem w języku angielskim, dodając bogate w treść aneksy prezentujące cenne wykazy np.: listę sióstr zjednoczonych przyjętych za życia założycielki, bibliografię artykułów s. Heleny Kowalskiej (na łamach „Przyjaciela Młodzieży” od 1909 do 1929 roku), wykaz publikacji ss. Barbary Żulińskiej, Jozafaty Bogolubow i Anieli Józefowicz. Znajdziemy tu również tablicę ważniejszych skrótów, wykaz archiwów zakonnych, kościelnych, państwowych, źródła drukowane a wśród nich dokumenty papieskie, zgromadzeniowe i opracowania, które wykorzystała autorka w swojej pracy. Książka zawiera również indeks osobowy i, jak wspomniano wyżej, ponad 250 historycznych fotografii ilustrujących historię zgromadzenia.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż kolejny tom poświęcony dziejom zmartwychwstanek może być doskonałą lekturą i pomocą dla historyków zainteresowanych życiem zgromadzeń zakonnych w XIX i XX wieku oraz dla każdego kogo interesuje działalność i charyzmat tej rodziny zakonnej.

Ks. Ireneusz Korzeniowski

Ks. Ireneusz Korzeniowski: [Recenzja] Marceli Kosman, *Między ołtarzem a tronem. Poczet prymasów Polski*, Poznań 2000, ss. 285, ilustracje.

Książka ukazała się w Jubileuszowym Roku 2000-lecia chrześcijaństwa, wydana i bogato ilustrowana przez Oficynę Wydawniczą G&P w Poznaniu. W całości praca poświęcona jest najwyższym dostojnikom Kościoła katolickiego w Polsce od zjazdu gnieźnieńskiego do czasów najnowszych. Jej autor Marceli Kosman jest profesorem zwyczajnym UAM w Poznaniu, znanym historykiem i eseistą, autorem ponad czterdziestu publikacji książkowych, poświęconych głównie dziejom kultury i wyznań w czasach przedrozbiorowych, zwłaszcza na wschodnich kresach Rzeczypospolitej. Tematykę historyczno-kościelną w opracowaniu tego autora czytelnik znajdzie m.in. we wcześniejszych książkach: *Od chrztu do chrystianizacji*, *Drogi zaniku pogaństwa u Bałtów*, *Zmierzch Peruna czyli ostatni poganie nad Bałtykiem*, czy w pracy *Protestanci i Kontrreformacja*.

Prezentowana pozycja *Między ołtarzem a tronem. Poczet prymasów Polski*, nie jest słownikiem biograficznym, choćby z tego powodu iż autor szkiców prymasów Polski koncentruje się na wydobywaniu z ich życiorysów tylko sytuacji najważniejszych dla Kościoła i państwa. Swoich bohaterów M. Kosman ukazuje jako ludzi z krwi i kości, w czym pomaga preferowana – bogata w fakty narracja pozbawiona dydaktyki i napełniona anegdotami doskonale pasującymi do wybranego i konsekwentnie zachowanego przez autora potocznego stylu. Równocześnie czytelnik znajdzie przy każdym ze szkiców syntetyczny biogram bohaterów, a w ostatniej części publikacji wskazówki bibliograficzne na temat Kościoła katolickiego w Polsce, Gniezna, Prymasów, czy granic metropolii. Do lektury książki zachęca bogata szata graficzna, obfitująca w pomnikowe wyobrażenia, reprodukcje obrazów, grafik i fotografii prymasów Polski.

Podsumowując należy stwierdzić iż omawiana publikacja wyróżnia się zwartością tekstu pozbawionego monotonii, co czyni ją w oczach czytelnika o wiele atrakcyjniejszą od wcześniejszej wartościowej pracy tegoż autor, poświęconej podobnemu zagadnieniu pt. *Poczet prymasów Polski*, wydanej w Warszawie w 1997 r.

Mimo iż Jubileuszowy Rok 2000 mamy za sobą omawiana książka nie traci na aktualności, zwłaszcza iż Episkopat Polski rok 2001 ogłosił Rokiem Sługi Bożego Księdza Prymasa Stefana Wyszyńskiego, któremu autor poświęca w niej proporcjonalnie dużo miejsca.

Ks. Ireneusz Korzeniowski

JERZY FLAGA – LUBLIN

NOWE CZASOPISMO TEOLOGICZNE

Badacze, a zwłaszcza teologowie i filozofowie ze wspólnoty franciszkanów konwentualnych w Polsce, którzy dotychczas zamieszczali swoje publikacje w różnych czasopismach wydawanych przez inne ośrodki naukowe, poczuli się na tyle prężni, że postanowili wydawać własny periodyk naukowy. Realizacji tego planu podjęło się środowisko skupione wokół Wyższego Seminarium Duchownego w Łodzi-Łagiewnikach. Rezultatem jego jest czasopismo zatytułowane *Lignum Vitae. Rocznik teologiczny – WSD OO. Franciszkanów Łódź-Łagiewniki*, 1(2000), ss. 416.

Trzeba jeszcze wyjaśnić, że franciszkańskie Wyższe Seminarium Duchowne w Łodzi-Łagiewnikach należy do młodszych tego typu instytucji w Polsce. Po-